

ÖZET

İnsanoğlunun temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışması ve maddi bir kazanç sağlaması gerekmektedir. Dolayısıyla tarih boyunca hem kadın hem de erkek iş hayatında aktif rol almıştır. Ancak hayatın her alanında olduğu gibi iş hayatında da kadının karşılaştığı zorluklar erkeklerden fazla olmuştur. Kadınların iş hayatında karşılarına çıkan ilk zorluk, “asıl” değil, “ikincil” veya “tâli” kişi olarak görülmeleri, gösterdikleri emek veya aldıkları eğitimin sonucunda hak ettikleri saygıyı görememeleridir. Kadınlar sırf cinsiyetleri dolayısıyla iş hayatında bazen erkeklerden bazen de hemcinsleri olan kadınlardan ayrımcılık görmektedir. Kadınların karşılaştığı ikinci zorluk, iş hayatıyla aile hayatını bir arada götürme sorumluluğunun Türk toplumu gibi geleneksel ve ataerkil toplumlarda büyük çoğunlukla kadınların üzerine bırakılmış olmasıdır. İş hayatında cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele ederek hak ettikleri yerlere gelebilmek için erkeklere nazaran daha fazla çaba göstermek zorunda kalan kadınlar, işten eve geldiklerinde de çocuklarının bakımı, evin düzeni gibi konularda yalnız bırakılmakta, bir kefedeki iki ayrı yük taşımak kadınları fiziksel ve psikolojik olarak zorlamaktadır.

Gerek insan sağlığının korunması gerekse aile hayatının sağlıklı devam edebilmesi için yasal düzenlemelerle kadının iş hayatında çeşitli haklara sahip olması sağlanmış, kadın işçinin evlenmesi, anne olması gibi durumlarda çeşitli izin hakları verilmiştir. Bazı işlerde kadın işçilerin çalıştırılması tamamen yasaklanmış, bazı işlerde çalıştırılması ise sıkı şartlara tâbi tutulmuştur.

Bu yüksek lisans tezinin amacı, kadın işçilerin iş hayatında karşılaştığı cinsiyet ayrımcılığı ve diğer zorlukları, evrensel bir ilke olan eşitlik ilkesinin kadın işçiler bakımından iş hayatındaki tezahürünü ve 4857 sayılı İş Kanunu ile kadın işçilere verilen hakları ortaya koyarak kadın işçilerin iş hayatında daha mutlu ve sağlıklı olabilmeleri için neler yapılabileceğine dair literatüre bir katkı sunmaktır.

Anahtar kelimeler : Kadın işçi, cinsiyet ayrımcılığı, eşitlik ilkesi, analık izni, ücretsiz izin, yarım çalışma izni.

ABSTRACT

Because of providing the basic needs of human beings, it is necessary to work and earn a financial gain. Therefore, both men and women have taken an active role in business life throughout history. However, as in all areas of life, the difficulties faced by women in business life were more than men. The first difficulty that women face in business life is that they are seen as "secondary" or "subordinate" people, not "main" , and they do not get respect they deserve due to their labor or education. In business life women are discriminated sometimes by men and sometimes by women of their same sex just because of their gender. The second challenge faced by women is that in traditional and patriarchal societies such as Turkish society, the responsibility of both work life and family life is mostly left to them. Women, who have to struggle with gender discrimination in business life and have to work harder than men to reach the places they deserve, when came to home from work are left alone in matters such as the care of their children and the order of the house. Wearing more than one hat oppresses women physically and psychologically.

In order to protect human health and to continue family life in good health, women have been ensured to have rights in business life with various regulations such as the granting of leave rights in cases such as marriage and motherhood. Employment of female workers in some jobs was completely prohibited and subjected to strict conditions.

The aim of this master thesis is to express gender discrimination and other difficulties faced by women workers in business life and to examine the manifestation of the principle of universal equality in business life for women workers and the rights granted to women workers by the Labor Law, and to contribute to the literature on what can be done for female workers to be happier and healthier in business life.

Keywords: female worker, gender-based discrimination, equality principle, maternity leave, free permission, half-paid maternity leave.